

L'Amérique latine, terre d'avenir

Ce n'est pas avant la fin du siècle dernier que l'Amérique latine rompit ses dernières relations avec les monarchies européennes. L'archiduc Maximilien d'Autriche, empereur du Mexique, fut fusillé en 1867 (voir page 130) et Juarez fut réélu président de la république. Au Brésil, les liens dynastiques qui existaient avec le Portugal furent rompus en 1889, après une révolte conduite par le général Manoel Deodoro da Fonseca qui déposa l'empereur Pedro II. Et le Brésil à son tour devint une république.

Cette libération vis-à-vis de l'Europe n'amena pas de changements notables dans la condition misérable des peuples. Les différences raciales, dont nous avons déjà parlé, existaient toujours; le fossé entre le riche et le pauvre s'était même creusé davantage. La grande majorité du peuple vivait de l'agriculture. Or, la moitié des terres agricoles appartenait à un petit nombre de propriétaires terriens, dont certains possédaient des domaines de plus de 6.000 hectares. La société agricole était divisée en deux classes : les grands propriétaires d'origine européenne et une population composée d'Indiens vivant dans la misère.

Au cours du XIXe siècle, de puissants mouvements de libération du peuple, basés sur un mélange de nationalisme et de socialisme, surgirent dans plusieurs pays de l'Amérique du Sud. Des poussées libérales affaiblirent la puissance des grands propriétaires terriens. Ces mouvements eurent pour chefs : José Martí à Cuba, Miguel Caro en Colombie, Bartolomé Mitre, Juan

Bautista Alberdi et Don Parrafos de Sarmiento en Argentine.

Il s'ensuivit une série de révolutions. Une autre cause de révolutions fut le fait que les pays d'Amérique latine, grands producteurs de vivres et de matières premières, furent très gravement touchés par la crise de 1929. D'autres troubles résultèrent des interventions politiques ou de la tutelle économique des États-Unis. L'instabilité de l'Amérique latine est bien connue. L'Équateur, par exemple, a eu onze présidents en huit ans, le Chili en a connu huit en dix-huit mois et Cuba six en moins de deux ans. Les régimes sont à la merci de pronunciamientos; des juntas militaires ou des dictateurs prennent le pouvoir... Cuba, avec l'instauration d'un régime communiste en 1958, est devenu une pièce importante de l'échiquier américain.

Cette suite de révolutions n'est pas toute l'histoire de l'Amérique du Sud. Au cours du siècle présent, la plupart des pays d'Amérique latine, en accord avec les États-Unis, ont envoyé des représentants aux conférences panaméricaines, dont le but est de stimuler une coopération économique, de servir des intérêts communs et de sauvegarder la paix. Quoiqu'il reste encore beaucoup à faire pour améliorer les méthodes agricoles et le sort des travailleurs de la terre, l'industrie s'accroît considérablement. Les pays d'Amérique du Sud ont devant eux un immense avenir.

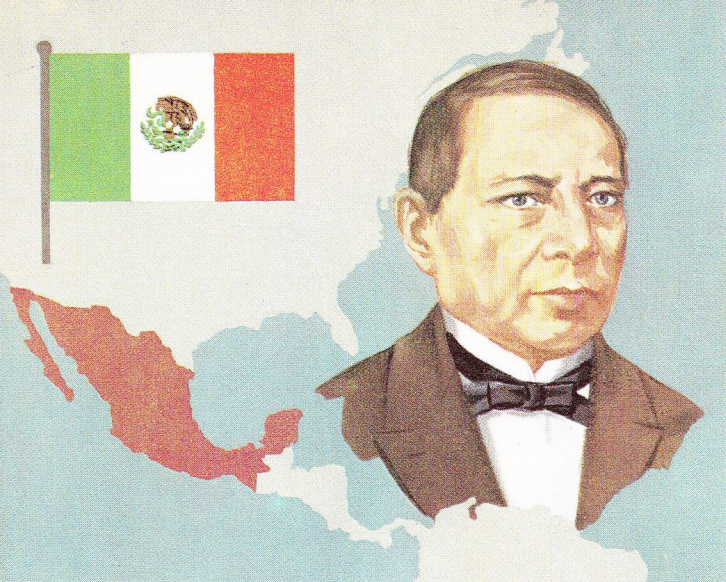
En haut, à gauche : le Mexique et Benito Juarez.

A droite : Cuba et José Martí.

Au milieu, à gauche : la Colombie et Miguel Antonio Caro.

A droite : le Brésil et le général Manoel Deodoro da Fonseca.

En bas : l'Argentine avec Bartolomé Mitre, Juan Bautista Alberdi et Don Parrafos de Sarmiento.

LANDEN VAN DE TOEKOMST

Het is niet gemakkelijk, de belangrijke stromingen te bepalen, die de moderne geschiedenis van Centraal en Zuid-Amerika kenmerken. Voor de buitenstaander schijnt de geschiedenis van Latijns Amerika sedert de bevrijdingsoorlogen voornamelijk uit een lange reeks revoluties te bestaan.

Pas tegen het einde van de vorige eeuw verbrak dit grote gebied van de Nieuwe Wereld zijn laatste banden met de Europese koninkrijken. We zagen op bladzijde 136, dat in de jaren 1860 Napoleon III Aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk als katholiek Keizer van Mexico installeerde. Eerst in 1867 kon het Mexicaanse volk zich van deze vreemde overheersing bevrijden en de inheemse liberale leider, Benito Juarez, opnieuw als president aan het bewind helpen. In Brazilië bleven de banden met één der koninklijke huizen van Europa tot in 1889 ongeschonden. Toen het land in 1822 met Portugal brak, werd nochtans de oudste zoon van de Portugese koning onder de naam Pedro I keizer. Deze vorst regeerde tot 1831; toen deed hij ten voordele van zijn zoon Pedro II, die nog een kind was, afstand van de troon. Na 1870 gingen de geestelijkheid, de landadel en het leger steeds minder sympathie voor Pedro II voelen; de koning werd dan ook in 1889 afgezet, na een korte opstand, geleid door Generaal Manuel Deodora da Fonseca. Toen werd Brazilië een republiek.

Van het begin tot het einde echter betekende het verbreken van de banden met Europa geenszins verbetering van de levensvoorwaarden in Latijns Amerika. De oorzaken van deze misstanden lagen zo diep, dat ze niet zomaar door enkele eenvoudige maatregelen zouden kunnen worden overwonnen. De grote rasverschillen onder de verschillende bevolkingsklassen, waarover we op bladzijde 130 spraken, bleven bestaan en de kloof, die rijk van arm scheidde, was nog zeer breed. De grote meerderheid van de bevolking leefde van de landbouw, maar ongeveer de helft van de bodem hoorde toe aan rijke landeigenaars, die minder dan 2% van de bevolking vormden. Hun gronden besloegen soms een oppervlakte van zesduizend hectare of meer.

In de loop van de negentiende eeuw groeiden in verscheidene Zuidamerikaanse staten krachtige bewegingen, die op een combinatie van Amerikaans-Indiaans nationalisme en socialisme steunden. Eveneens ontstonden liberale bewegingen, die tot doel

hadden, de invloed van de grote landeigenaars te verzwakken. Dergelijke bewegingen werden op Cuba door José Martí, in Columbië door Miguel Caro, in Argentinië door Bartolomé Mitre, Juan Bautista Alberdi en Don Parrafos de Sarmiento met vuur verdedigd.

Hier lag dan één oorzaak voor herhaalde revoluties. Een andere moet men zoeken in de omstandigheid dat Latijns Amerika, dat vóór alles producent is van voedsel en grondstoffen, meer dan andere streken onderhevig bleek aan de schommelingen van de wereldprijzen. Ten derde is het ook juist, dat de Verenigde Staten soms openlijk de ene politieke groep tegen de andere ondersteunden. De laatste tijd is de toestand nog ingewikkelder geworden, omdat Rusland en andere communistische landen in staat zijn, iedere sterke linksgerichte beweging, die aan de macht komt, te ondersteunen, terwijl de Verenigde Staten op hun beurt elke anti-communistische opstand kunnen begunstigen, zoals nog in 1961 in Cuba gebeurde. Het is dus niet verwonderlijk, dat Ecuador in de dertiger jaren in acht jaar tijd elf presidenten had, Chili acht in achttien maanden en Cuba zes in minder dan twee jaar.

Dit verhaal zou onvolledig zijn, wanneer alleen de voortdurende revoluties aan de orde kwamen. Er zijn nog veel hoopgevende aspecten. In de twintigste eeuw hebben de meeste Latijns-Amerikaanse staten, samen met de U.S.A., afgevaardigden gezonden naar de Pan-Amerikaanse Conferenties, met het doel de economische samenwerking te bevorderen, de onderlinge belangen te dienen en de vrede op het westelijk halfrond te bewaren. Er is nog heel wat te doen om de landbouwmethodes en het lot van de landbouwwerkers te verbeteren. Intussen breidt de industrie zich snel uit; de stedelingen verkeren in levensomstandigheden, die de vergelijking met die in heel wat oudere geïndustrialiseerde landen heel goed kunnen doorstaan. Van de rijkdom aan mineralen, in het bijzonder petroleum en ijzererts, wordt op grote schaal gebruik gemaakt.

De landen van Zuid-Amerika zijn veeleer landen van de toekomst dan landen van het verleden.

Boven links : Mexico, met Benito Juarez. **Boven rechts :** Cuba, met José Martí. **Midden links :** Columbië, met Miguel Antonio Caro. **Midden rechts :** Brazilië, met Generaal Manuel Deodoro da Fonseca. **Onder :** Argentinië, met Bartolomé Mitre, Juan Bautista Alberdi en Don Parrafos de Sarmiento.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.